

Hjerne, samhørighed, personlighed. Introduktion til neuroaffektiv udvikling Hart S.

BOGANMELDELSE

Børnepsykiater, overlæge Karl Johan Rump E-mail: karu@dadlnet.dk

Der findes milliarder af mennesker på jorden, og ikke to mennesker, selv ikke enæggede tvillinger, har den samme personlighed. Her i Danmark lever aktuelt et helgenagtigt menneske som Jacob Holt (»Amerikanske billeder«), og en Jack the Ripper-type som Peter Lundin, mistænkt for at have medvirket til at have slået sin mor ihjel og dømt for mord på sin kone og hendes to børn. En videnskabelig forståelse af, hvorfor mennesker udvikler så forskellig personlighed, er påtrængende vigtig. Børnepsykologen Susan Hart gør med sin introduktion et godt forsøg. At personligheden dannes tidligt, er der vist ingen uenighed om, ej heller at personligheden ikke kun er bestemt af gener eller udelukkende af opvækstvilkår. Vi ved, at arven er »miljøreaktiv«. Allerede fra fødselen vil den stimulation, som barnet udsættes for, påbegynde og forstærke bestemte (genetiske) mønstre af neural aktivitet. Forskelle i barnets medfødte temperament påvirker samspillet med moderen, men det har vist sig, at moderens personlighed er en mere pålidelig forudsigelse af barnets fremtidige tilknytningsmønster end barnets temperament.

Til forståelse af udviklingen af en personlighed som Jack the Ripper nævner S. Hart en interessant hypotese om udvikling af det, hun kalder »kold aggression« ved underaktivitet i n. amygdala, hvor emotionaliteten blive styret »reptilagtigt« af lavere subkortikale områder. Hun skriver, at det er en stor udfordring for begge discipliner at bringe den udviklingspsykologiske visdom sammen med neurovidenskaberne. Freud var måske den, der startede, men neuropsykologien kom sidenhen til i for høj grad at tage udgangspunkt i kognitionspsykologien. Det er glædeligt, at S. Hart med denne bog gør et forsøg. Hun prøver at »oversætte« nogle af Freuds begreber til vores nuværende viden om neuroaffektiv udvikling. Et eksempel er på s. 281 refleksioner om, hvordan overgangen mellem det limbiske og den præfrontale bevidsthedsrepræsentation kan illustrere Freuds teori om primær og sekundær procestænkning.

S. Harts udgangspunkt er en teori om »den tredelte hjerne«, den sansende (reptilhjernen), følelsesniveaue og endelig det øverste rationelle niveau. Hun medinddrager viden om lateralisering, om neurotransmittere og flere andre teorier om hjernens organisering. Det er kompliceret stof, som hun fint forsøger at gabe over.

S. Hart påpeger, at i den tredelte hjerne er der flere og tættere forbindelser bottom up and bottom down. Den menneskelige hjerne er grundlagt med stærkere forbindelse fra det limbiske (emotionelle) system til det rationelle system, end omvendt. Det kan måske illustrere bibelens ord: Det gode, som jeg vil, det gør jeg ikke, men det onde, som jeg ikke vil, det gør jeg. (Romerbrevet 7,19).

Efter min opfattelse er bogen »et must« for børnepsykiatere og kan anbefales til voksenpsykiatere og til læger og andre, der er optaget af det komplekse felt: Den menneskelige sjæls dannelse og udvikling.

København: Hans Reitzels Forlag, 2006.

324 sider. Pris: 350 kr.

ISBN 87-412-0237-6